

Uit de documentaire 'De rekening van Catelijne' (HUMAN)

Dalrymple in Noord

Door HANS BEEREKAMP

In een onderwerp van *Pauw & Witteman* (VARA) over schuldsanering kon Paul Witteman zich niet voorstellen dat een gebrek aan inzicht in inkomsten en uitgaven het werkelijke probleem kon zijn. De experts moesten hem uit de droom helpen: dat is precies wat ze in de praktijk vaak tegenkomen.

Verreweg het beste wat ik tot nu toe zag in de themaweek *Hoezo armoede?* was gisteravond de documentaire *De rekening van Catelijne* (HUMAN), die de stelling illustreert. De hoofdpersoon is een moeder uit Amsterdam-Noord met vijf kinderen en een man die op de bank slaapt. Zij heeft 30.000 euro schuld en moet haar gezin onderhouden van 80 euro leefgeld in de week. We zien haar vaak vergeefs naar de pinautomaat lopen en wanhopig telefoneren met de vraag waarom zelfs die 80 euro er nou nog steeds niet op staat.

De voortreffelijke documentaire toont enerzijds aan wat de Britse psychiater Theodore Dalrymple bedoelt met een onderklasse die de vrijheid niet goed aankan, maar tegelijkertijd ook zijn ongelijk. Want Catelijne ontpopt zich als een heldin die ondanks alles haar waardigheid wil behouden en bereid is om zich open te stellen voor hulp en advies.

Die openheid van de film is de kwaliteit van spijkerharde *direct cinema*, die niet moraliseert of een standpunt opdringt, maar commentaarloos observeert, met een crew van vier in een piepklein huisje. Regisseurs Ester Gould en Sarah Sylbing filmden hetzelfde gezin vijf jaar geleden al in *50 cent*. Toen was de 8-jarige Giovanni de hoofdpersoon, die nu als lastige puber niet meer in beeld wil komen. Maar van die beperking wordt een kracht gemaakt, wanneer de camera tijdens een bespreking met clichés uitbrakende Jeugdzorgers alleen het gezicht van Catelijne in close-up houdt: grimassen trekkend, maar vol vechtlust.

Het jongere broertje Milan is een interessante opvolger. Hij doet het wel goed op school, maar in een zeldzaam realistische scène zien we een gesprek met drie andere jongetjes op straat ontaarden in een boosaardige vechtpartij om 15 eurocent.

Sylbing en Gould vertelden in *Regisseurs aan de keukentafel*, een prijzenswaardige serie van *Holland Doc 24* die documentairemakers over hun keuzes en dilemma's laat praten met Chris Kijne, dat de film het gezin veel goed heeft gedaan: bewustwording van eigen falen, ook bij de hulpinstanties die het gezin een woning in Assendelft bezorgden. Heel mooi, maar toch: wat een geestelijke leegte, daar voor tv en computer. Dat wist ik dan weer niet, hoe een huis voelt zonder één enkel boek of idee in zicht.

**Spijkerharde
'direct cinema'
die niet
moraliseert**